

Izhaja trikrat na teden v šestih izdankih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na domu pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6 60
pol leta 6 . 60 . . . 3 30
četrť leta 3 . 40 . . . 1 70
Posamične številke stanejo 10 vin.
Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri dopoludne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Ogledi in posvetila se računajo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrid

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Po občnem zboru „Krojaške zadruge“.

V četrtek torek se je vršil v „Goriški Čitalnici“ občni zbor propadle „Krojaške zadruge“. Od naše strani se je povdarjalo že naprej, da je ta občni zbor neveljaven, ker se ni zadostilo pri sklicanju pravilom. Vse, kar so tam sklepali, je neveljavno. Ako bi bilo veljavno, potem res ne vemo, čemu so tu pravila in zakoni. Vendar ne radi tega, da se jih bodo klerikalci dosledno ogibali, pri tem pa natvezavali svetu mnenje, da so storili vse prav, da so vsi njihovi koraki strogo zakoniti ter da so kar poosobljeno izpolnjevanje pravil in zakonov. Ponavljamo torej, da je bil občni zbor neveljaven, saj je vendar za člane Kr. z. velevažno, da imajo pred občnim zborom upogled v račune. Ali poleg drugega so se izognili tudi temu ter tako šli mimo § 94. c) pravil, ki ukazuje jasno, da letni račun, razkaz zadružnega premoženja, predloge načelstva in poročilo nadzornišva mora predsednik načelstva razpoložiti najmanj 8 dni pred občnim zborom zadržnikom v pregled ter iste obvestiti v vabilu k rednemu občnemu zboru. Ako se ne drži tako važne določbe, potem mislimo, je pač brez dvoma, da občni zbor, kateremu ni sledilo prej to, kar je ukazano v omenjenem paragrafu, je neveljaven. Zakone in pravila imamo, da se jih izpolnjuje in ravna po njih, in sodnija je dolžna skrbeti, da se to zgodi.

Ker je torej občni zbor neveljaven, zato hočemo le na kratko omeniti, kaj se je godilo na tem občnem zboru, v kolikor se o tem javno govori. Kavci so se potrudili na vse kriplje, da so nagnali na občni zbor ljudi, katere so preslepili že poprej, tako da so bili preparirani in se je vedelo o njih, da potrdijo vse, kar jim predloži in pove na tem občnem zboru zastopnik Centrifuge. Račune, sklenjene za leto 1902, je razumel le gospod Svitoslav Premrov, uradni vodja Centrifuge. Prišel je in razlagal jih je s tistim zanosom in s tisto samozvestjo, katera dicita vse „katoliške“ bilancierje, ki branijo — slabo stvar! Razlagal je in razlagal n povedal, da je res Centrifuga kupila Kr.

z. Njegovi računi so tako čisti, da so poslušalci strmeli, ko jim je dajal razumeti, da je bilo koncem lanskega leta še nekakega prebitka okoli 24.000 K. Torej stanje koncem leta dobro, par dni pozneje pa je buknila v Kr. z. na dan vsa tista klerikalna mizerija, ki se pojavlja po katoliških zadrugah kakor hud oblak pred nevihto. In prišla je nevihta. Bilo je preveč blaga, dolgovi na vseh koncih in krajih polni — par dni poprej pa kažejo računi čisto in celo prebitek. Kdor zna, zna. Dr. Pavletič je imel prav, ko je rekel, da razume račune le g. Svitoslav. Zborovalci so pričakovali radovedno, kaj pove razsvitljeni računar o — deležih. Ali tu je bil strašno previden. Mi smo rekli, naj bi prečitali na tem občnem zboru obvezno izjavo Centrifuge, da od članov ne bo nič zahtevala ter da jim izplača deleže. S tako vestjo so imeli potolažiti člane, ali te tolažbe ni bilo, marveč Svitoslave se je iz te zagate izvil tako lepo, kakor sta se izvijala doslej „Gorica“ in „Prim. List“. Utis je bil ta, da bo z izplačilom deležev „safti“ kaj! Priča za to nam je tudi biljenski kurat Rojce (menda je bil on), ki je rekel, da ako se ne bo moglo izplačati deležev, potem bi se združilo nekaj duhovnikov, ki bi zložili toliko, da bi se izplačali deleži vsaj revnejšim zadržnikom. Lepa tolažba! Namesto obveze od strani Centrifuge, da ne bo nič zahtevala od članov ter da jim izplača deleže, pa taka tolažba za člane, da se zberejo nunci, če že ne bo drugače, ter dajo toliko, da se izplača baš reveže med člani Kr. z. Ta je lepa! To se pravi: Vi, člani, obrišite se pod nosom (oprostite nam vulgarno frazo!), ne dobite nič nazaj! Centrifuga je kupila Kr. z. po ceni, dočim bi se bilo na drug način prodaje dobilo mnogo več, takrat je šlo za žepe zadržnikov, ali na to, ko je bila tista nečedna kupčija sklenjena, pa je zadržnila s v o j žep in članom Kr. z. ga noče več odpreti... In na vse to se dobijo ljudje, ki so tako slepi, da odobrijo vse, kar jim natvezijo na takem shodu za to plačani lju. je l... Zbranih je bilo okoli 40 ljudi, nekaj nunccev, nekaj podrepanikov, naših somisljenikov je bilo malo, nò, občni zbor je, kakor smo rekli, neveljaven.

Gromovnik na tem neveljavnem občnem zboru je bil Svitoslav Premrov, uradni vodja Centrifuge, (kakšne sarže ima pri K. z., ne vemo), ki je vihtel svoj tomahavk nad bivšim poslovođjo in nad Gabrščekom. To se umeje. Pripovedoval je, da vsega je kriv bivši poslovođja, nò, in seveda tudi A. Gabršček. To se umeje. Svitoslav je mesaril bivšega poslovođjo, za nemarno načelstvo in nadzorstvo, ki ni vršilo svoje dolžnosti, ki je gospodarilo do skrajnosti zanikerno in ki je dejanski krivec propada Kr. z., pa ni imel grajalne besede. Seveda ne. Svojih gospodarjev ne bo obsojal dobro plačan uslužbenec! Ali za to pa je sodil ta razsvitljeni klerikalni računar toliko bolj bivšega poslovođjo! (Ej, Svitoslave, Svitoslave, ne sodite, da ne boste sojeni!) In v tej ognjevitli unemi „za pravico in poštenost“, kakor pravi „Prismojence“, je grdo bevskal na nekega člana, ki se je osmelil vprašati, zakaj da niso sklicali poprej občnega zbora, takrat ko se je jela blizati Kr. z. katastrofa. Da bi ne bil tega storil! Razjarjeni Svitoslav ga je nahrulil, da je bilo grdo, Jupiter tonans se gre lahko skrit pred njim. In da je bila sveta ogorčenost še popolnejša, je vstal dohtar Pavlica s svojimi jezuitskimi potezami, ki bi delale „čast“ kakemu inkvizitorju, ter predlagal, da se izroči one, ki so škodovali zadrugi, sodniji. Prav je povedal! Le pred sodnijo ž njimi, namreč z načelstvom in nadzorstvom Kr. z., saj so vsi kaznivi, ker so škodovali zadrugi, jo izdali Centrifugi ter nabrisali člane za lepe denarje. Kazen za to jih mora zadeti. To je prav....

Klerikalci se bodo bahali s tem občnim zborom, o tem smo prepričani, ali v resnici pa je bil ta zbor le huda obsodba onih matadorjev, ki so zapleteni v tisto nečedno kupčijo med Kr. z. in Centrifugo. Strupeno sikanje na druge kaže le obsodbo sikač v. Ali kljub temu pojdejo v svoji smelosti naprejšer se bodo bahali. Pri tem pa seveda bodo govorili resnico, čisto resnico, in nič drugega nego resnico, kakor jo je govoril na občnem zboru n. pr. gospod Svitoslav, ko je rekel, da so sklicali občni zbor prostovoljno, ne da jih je kdo prisilil v to! Ha, ta je lepa! Gosp. Svitoslave, ali ste slišali

kedaj tiste latinske besede: Diligite veritatem, filium Dei! Saj je vendar dr. Pavletič prosil v posebni vlogi sodnijo, naj podaljša rok, od nje u k a z a n za sklicanje občnega zbora, za toliko časa, da se vrne Svitoslav Premrov, ki edini razume račune Kr. z. Kako si torej tolažbi g. Sv. Premrov pojem „prostovoljno“?!...

Utis, kateri je zapustil neveljavni občni zbor Kr. z., je ta, da so krivi propada Kr. z. klerikalci, ker so tako „uzorno“ gospodarili, in da je vse do pike res, kar je bilo pisano o Kr. z. v „Soči“. — O tem občnem zboru pa bomo še govorili.

Deželna norišnica.

II.

„Il Gazzettino popolare“ je pisal gledé na ogledovanje prostora Podturnom, določeno- neg. za deželno norišnico, ter gledé na pregledovanje načrtov slično kakor „L'Eco“. Trdil je, da očeječno je bil pozvan dr. Paetz, izreč se le o načrtih, sam, iz svojega nagiba pa je začel vpraševati po tem, kako je zemljišče, koliko je stalo, ter ali bo mogoče razširiti norišnico v slučaju potrebe. Gledé na to je dobil od strani komisije odgovore, ki so bili sicer odgovori, ali niso povedali tega, kar je hotel vedeti dr. Paetz. Šele zdravniki tukajšnje mestne ženske bolnišnice so mu v pogovoru povedali, kako drago so kupili tisto zemljišče Podturnom. Dr. Paetz se je začudil in zavzel, kakor tudi, ko so ga opozorili na blizino šempeterskega pokopališča. Ni se razpravljalo o tem zemljišču, je rekel dr. Paetz, ali dopade mi, samo preblizu mesta je. Na to stran so mu rekli v komisiji, da je potrebno, da se nahaja zavod za umobolne v blizini, in sicer radi krajevnih razmer, gledé nabave potrebščin, glede razsvetljave, zdravnikov, šol itd. Ni se govorilo drugo, je rekel psihijater, ker sem čutil, da se nahajam pred dejanjem, katero se smatra že dokončanim. Zdravniki iz mestne bolnišnice so na to razgrnili pred psihijstrom zemljevid in pokazali so mu, kje stoji zemljišče za norišnico, kake so okoliščine in kako raste mesto na to stran. Dr.

— 105 —

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski. (Konec)

In tako udari krdelo na krdelo, in kmalu je na tisoče in tisoče Križarjev napadalo vtrujene poljske prapore. Nemci so radostno zakričali, ko so videli, da jim prihaja pomoč.

Okrutna borba se je znovič razvnela na vsej črti. Zemlja se je zalila s potoki krvi, nebo se je pokrilo z oblaki, oglasil se oddaljen grom, kakor bi se nebo samo hotelo pomešati med to grozno borbo.

Zmaga se je jela že nagibati na nemško stran. Poljske vrste se jamejo zibati in Križarji jamejo jednoglasno popevati zmagonosno pesem:

»Christ ist erstanden«

Ali tu se zgodi še nekaj groznejšega.

Jeden Križar, ki je že ležal na tleh, razpara z nožem trebuh konju, na katerem je sedel Martin iz Vrotimovic, noseč veliko, vsej poljski vojski sveto poljsko kraljevo zastavo s kronanim orlom. Konj in jezdec padeta oba h krati in ž njima vred pade tudi zastava.

V tem trenutku se na sto železnih rok stegne po njej in iz vseh nemških prsij se izvije vzklik veselja. Zdelo se jim je, da je nastal konec; mislili so si, da sedaj se strah in trepet polasti Poljakov, da je napočil

čas poraza, klanja in seče in da bo treba samo proganjati in pobijati ubežnike.

Toda čakala jih je grozna prevara.

Poljski vojaki so sicer zakričali kakor jeden mož, ko so videli, da je padel svet prapor, toda v tem kliču ni bilo strahu, marveč besnota. Človek bi dejal, da je živ ogenj padel na njihove oklepe. Kakor razjarjeni levi zdrvé najhrabrejši možje na ono mesto od obeh strani, in zdelo se ti je, da je grozna nevihta jela razgrajati okrog kraljeve zastave. Ljudje in konji so se splekli v jeden orjaški krog, iz katerega so se dvigale roke, odsevali meči, bliskale sekire, vdarjalo železo ob železo, čulo se divje vriskanje in vpitje ranjenecv, ki se je zlivalo v jeden sam glas, kakor bi zavreščali iz pekla. Dvignil se je prah, iz njega pa so dirjali od strahu zaslepljeni konji brez jezdecv, s krvavimi očmi in z razkodranimi grivami.

Toda to je trajalo le kratko. Niti jeden Nemec ni ušel živ iz te zmešnjave, čez trenutek pa je znovič zaplapolala nad poljskimi vrstami rešena poljska zastava. Veter jo je razvil, da se je razširila kakor ogromna cvetka, kakor znamenje nadeje in božje jeze za Nemce in znamenje zmage za poljske viteze.

Vsi polki so jo pozdravili z zmagonosnim klicem ter udarili tako strastno na Nemce, kakor bi se bila podvojila moč v vsaki četi, v vsakem vojaku.

In Nemci, pobijani brez usmiljenja, brez odduška in brez takega odmora, kakoršen je potreben, da se napolne prsi s svežim zrakom, pritiskani od vseh strani, sekani neizprosno z meči in sekirami, so se jeli zopet premikati in umikati. Tu pa tam so se čuli gla-

sovi, proseči milosti. Tupatam je bežal iz bojnih vrst marsikateri tujezemski vitez, bledega lica in ves osupnen. Bežal je slepo, kamor ga je nesel njegov zdvijani konj. Večina belih plaščev, katere so nosili Križarji nad oklepom, je že ležala na tleh.

Težak nemir se je polastil src križarskih vitezov, kajti razumeli so, da njih rešitev je odvisna samo od velikega mojstra, ki je načeloval šestnajsterim praporom.

On pa, zroč s svoje visočine na bitko, je tudi spoznal, da je napočil usodopolen trenutek, zato je takisto odjezdil s svojim železnim oddelkom drvé kakor vihar, ki žene pred seboj temen leden oblak.

Toda še poprej se prikaže na svojem zasopljem konju pred tretjo poljsko vrsto, ki se še doslej ni vdeležila boja, slavni Zindram iz Maškovic, ki je sledil vsemu ter pozorno opazoval ves razvoj bitke.

»Pripravite se! Pripravite se!« je klical z grmečim glasom Zindram iz Maškovic, ki je jezdil nalik blisku mimo teh čet.

»Pripravite se! Pripravite se!« so ponavljali nižji poveljniki.

Ko kmetje razvidijo, da je vdarila njihova ura, spuste svoja kopja, vila in kose na tla, se prekrizajo ter si jamejo pljuvati na svoje velike in delavne dlani. Na vsej črti se je začulo to pljuvanje, na kar je vsakoteri pograbil svoje orožje ter se globoko oddahnil. Med tem prihiti k Zindramu kraljev glasnik in mu pošepeta nekaj na uho, na kar se Zindram obrne k pešcom, mahne z mečem ter zakliče:

»Naprej!«

Paetz je poslušal pazljivo vse, tuintam vidno presenečen, zdravniki mestne bolnišnice pa so dobili vtis in polno prepričanje, da ako bi se bila postavila na razgovor sposobnost onega zemljišča, vsestransko seveda, je gotovo, da bi bil Paetz isto zavrgel.

Na vse to je seveda nastala polemika. „Corriere“ je hotel pobijati trditve v „L'Eco“ in v „Gazzettino“, ali tu so priobčili oni trije zdravniki iz mestne bolnišnice: dr. Adlerstein, Pontoni in Villat s svojimi podpisi izjavo, v kateri zatrjujejo, da je vse tako, kakor je pisal „Gazzettino“. „Corriere“ je priobčil na to zapisnik o ogledovanju zemljišča Podturnom in o pregledovanju načrtov. Ta zapisnik je velezanimiv. Ko so našli vsi, ki so se udeležili komisije, citamo v tem zapisniku: Predmet razpravi je parere s psihiatričnega stališča gledé na splošne načrte deželne norišnice, ki se ima postaviti v Gorici, na zemljišču, že pridobljenem v to svrhu, v izvršbo dotičnega sklepa visokega dež. zbora 11. jul. 1902., oziroma sklepa odbora od 18. jun. 1903. Vspored razprave je postavljen na ta način, da se pride tudi k ogledovanju zemljišča, določenega za zgradbo deželne norišnice, ter se potem vzamejo v pregled predloženi splošni načrti. 1). Zemljišče se je prehodilo in pregledalo komisijončno na licu mesta na vse strani. Sodba o tem zemljišču je absolutno ugodna, v kolikor se je izrazil tajni svetnik dr. Paetz v tem smislu, da on ne more v nikakem pogledu ugovarjati gledé na omenjeno zemljišče. 2). Po izvršenem ogledovanju zemljišča so se pretresali splošni načrti, in to tudi glede na splošno dispozicijo paviljonov ter potem glede na sestavo in na notranjo dispozicijo vsakega paviljona. Po izdatnem razgovarjanju in pojasnjevanju je bila razprava končana, gospod tajni svetnik dr. Paetz pa si je pridržal, da dá gledé na revizijo načrtov v psihiatričnem smislu, avtografičen parere, ki bo integrujoč del priučujočega zapisnika. Razprava je trajala do 6¹/₂ ure zvečer s prekinitvijo od 1. do 4. pop. Končano, podpisano. Pajer, I. r., Paetz I. r. Na to sledijo še drugi podpisi.

..

Iz vsega tega je razvidno, da je slo v tej stvari odločujočim Lahom le za to, dobiti slovečega psihiatra, ga poklicati v Gorico, mu predložiti načrte, pokazati tudi zemljišče, potem pa z lepimi frazami, ki se odtegujejo glavnemu predmetu, iztisniti iz njega parere, ki potrdi vse, kar oni hočejo. Nasproti dr. Paetzu so postopali neodkritosrečno, stlepi so ga s praznimi in dvoumnimi besedami, s skratka: vse je kazalo, da je poklican v Gorico samo za to, da odgovori na vprašanja, katera mu stavijo, ogleda, kar mu pokažejo, ter vse potrdi in podpiše. Tako igro so vprisporili s slovečim psihiatrom dr. Paetzem. Podpisal jim je res parere, ali glavni del, svoje lastnoročno pisano mnenje o načrtih, se le doposlje. Popolnoma jim torej vendar ni šel

na led, marveč si je pustil vtičica, skozi katera vendar se lahko smukne na varno pred laškimi nakanami. Kdo ve, kak bo tisti parere? Morda bo treba iskati še kje drugje psihiatrično spričevalo, da se bo moglo končno začeti graditi deželno norišnico.

Prostor sam na sebi, in tudi načrti sami na sebi, vse to utegne biti dobro in prav v svrhu gradbe norišnice, ali če se pomisli, da stoji to zemljišče ob prometni cesti v St. Peter, da se mesto tudi na ono stran razširja, in se bo še bolj, ker po eni strani drdva mimo Vipavska železnica, izpod hriba Kostanjevice pa jo prisopiha bohinjska, ako se upošteva, da je to zemljišče že sedaj preblizu mestnega šuma, da se isto ne da razširiti in da bo čez nekaj let kar sredi prometnega dela mesta ob dveh železnicah in ob cesti — takorekoč v mestu — potem menda ni dobiti psihiatra, ki bi razsodil, da čigovarja norišnica na takem prostoru svojemu namenu.

Odločujoči Lahi so stali na tem stališču: V Furlaniji ni primerno zidati norišnice, zato jo zidajmo v Gorici, nikakor pa ne kje zunaj mesta, n. pr. med vipavskimi Slovenci. Slo jim je za to, dobiti za Gorico — molzno kravico, in kakor vse kaže, jo dobijo. Zdravstveni oziri so ostali v strani, in politični so prevladali, da je prišla norišnica v Gorico, kamor ne pritiče. Ali pri nas, v deželi neverjetnosti, je vse narobe in bo tudi, dokler bodo gospodarili Lahi, zato mora biti tudi narobe vse glede norišnice. Najprvo so kupili prostor, potem izposlovali vse drugo, na koncu (namesto prvo) iščejo pa mnenje psihiatra, katero mora seveda biti po njihovi želji ugodno. V njihove svrhe mora služiti vse, tudi veda in znanost. In tako dobimo norišnico, ki nikakor ne odgovarja svojemu namenu, marveč je postavljena le po kapricah gospodujočih Lahov za molzno kravico Gorici...

Gledé Slovencev se je samo od naše strani javno pretresavalo vprašanje o norišnici tako, da se je kazalo, kako malo vredno delo naredijo Lahi, ako postavijo norišnico v Gorici. Klerikalci si niso bili nikdar na čistem s tem vprašanjem, marveč so se podali Lahom, in dr. Rojic je celo mešetil pri nakupu tistega zemljišča. Našim čitateljem je še v spominu komedija klerikalcev v deželnem zboru, ko so prvotno bežali, potem pa lepo pokorno glasovali, kakor so hoteli Lahi. V komisiji z dr. Paetzem sta se nahajala tudi slovenska deželna odbornika Berbuč in Klančič. Klančič se je jezil, češ, kaj ga pošiljajo v tako komisijo, ko o celi stvari nič ne razume, Berbuč pa si je gladil brado ter molčal v obeh deželnih jezikih. In vendar je bila tu naloga prav slovenskih odbornikov, razložiti psihiatru vse ter ga opozoriti na to in ono; vse tisto, kar je izvedel iz ust zdravnikov v mestni ženski bolnišnici, bi bil moral izvedeti iz ust slovenskih odbornikov. Tu je bil čas, pokazati se in stopiti na dan za koristi dežele! Ali prof.

Berbuč je molčal, kimal in podpisal, kakor to dela, kadar podpisuje pobotnico za deželno blagajno, iz katere pobiva denar, pa ne ve, zakaj... Tu se je pokazalo zopet, da so Lahi pred klerikalci popolnoma varni, da delajo, kar hočejo, ker ti le molčijo, kimajo in si gladijo brade; koristi dežele prepuščajo — Lahom, in kako ti gospodarijo, nam kaže v bengalični luči — deželna norišnica, ki se postavi ob volji Lahov in ob kimanju naših klerikalcev. Ta norišnica bo živa priča, kako nespametno gospodarijo Lahi in koliko trpi dežela pod takim gospodarstvom, tudi radi tega, ker med našimi klerikalnimi poslanci ni mož, ki bi se postavili po robu taki samovolji in takemu preziranjju splošnih koristij za deželo, kakoršno prihaja iz laškega tabora. Uboga dežela!

Rojaki, človekoljubi!

Dne 8. avgusta 1903. je ugonobil silen požar v Bovcu 70 hiš, več gospodarskih poslopij in cerkev sv. Trojice. Ker se je ogenj vsled vetra širil s strahovito hitrostjo, ni bilo mogoče skoraj ničesar oteči. — Zgorele so skoraj vse pramičnine in popolnoma ves pridelek na senu in žitu. Itak revno prebivalstvo nahaja se vsled te silne nesreče v najstrahovitejši bedi. Ljudstvo nima živeža, ne obleke, niti stanovanja.

Preblagi dar ljubljenega vladarja da sicer siromakom prvo pomoč, a ko nastopi zima, se reva in beda le še poveča. Radi tega se obrača podpisano županstvo do vseh blagih ljudi s ponižno in iskreno prošnjo, naj blagovole pomagati nesrečnim pogorelcem. Sprejme se hvaležno vsak milodar, bodi v denarju ali v blagu. Darove naj se izvoli pošiljati podpisnemu županstvu, a denarne prispevke sprejema drage volje tudi uredništvo tega časopisa, katero tudi objavi imena blagih darovalcev.

Uljudno se tudi prosi razna društva slovenska, da bi se spominjala nesrečnih Bovčanov ter priredila veselice in zabave v korist revnim pogorelcem.

Županstvo v Bovcu, dne 18. avgusta 1903.

Župan: Šulin m. p.

DOPISI.

Sv. Križ na Vipavskem. — Slabi časi so nastopili, trtna uš nam zaporedoma uničuje trte in slana ni menda nobene občine na Primorskem tako pokončala, kakor našo; deževje nam je pa popolnoma pokvarilo vinski pridelek tako, da nam je pričakovati jako slabo trgatve. Ali kljub tako slabim časom nas vendar naši občinski očetje bogato obdarujejo z dokladi na davek. Še nismo prav plačali „gradu“, pa so nas že obložili z novimi dokladi za zvonik in drugo, kar bi bilo lahko počakalo boljnih časov. Župana, ako ga hočemo k seji, moramo masno plačati. Neki podžupan je šel nedavno obiskat

par občinskih delavcev, seveda proti plači 10 K. Ljudje božji! Kje se bo udobivalo denar za plačevanje tako uzornega gospodarstva? Ali to je — katoliško!

O katoliškem političnem društvu ni več pri nas ne duha ne sluha, odkar je pred letom dnij neki hudomušnež počastil shod, se ve po zaslužnju, kakor se netijo kresi večer sv. Ivanom! Samo naš g. župnik si še šteje, da je na jako močni podlagi, kakor se je izrazil ob dobrih veselici, ko ga je šel nekdo prositi neko pripravo kakor predsednika velikega bralnega društva križkega. Na kaki podlagi je, nam dokazuje znana afera, katera se utegne še popisati.

Čuje se, da naš organist odstopi, ker je ljudstvo nevoljno na hrusteče petje in prebrenče orgljanje, tako, da mu nočejo več plačevati. Nô pa ima službo zopet blizu, saj znani Francelj ga hoče po sili imeti v Vel. Žabljah. Vprašanje je le, ako bo tudi drugo ljudstvo zadovoljno.

Otalež, 16. avgusta 1903. — V „Prim. Listu“ z dne 6. avgusta poroča nekdo iz Otaleža o dveh poštnih nabiralnikih, katere smo dobili z 1. avgustom t. l.

Dopisnik hvalisa to novo napravo, kakor da je kaka važna pridobitev. Dovolite, g. urednik, da v Vašem cenjenem listu resnici na ljubo poročam, kako smo s tem oškodovani. Posebno naroč. „Prim.“, ker bo ta zopet čutil preganjanja g. nuncu.

„Prim. list“ jedino le zato tako hvali isto, ker se je zgodilo po volji otaleškega nuncu in znanega posestnika „krive poste“. Poslovanje te „nove poste“ je tako, da že prva 2 tedna ne more biti z njo nikdo zadovoljen; no, to je naravno, saj je tako urejena in so jo izročili taki osebi, da ni bilo pričakovati nič boljega.

Poprej smo dobivali pisma, ki so prišla iz Idrije, že isti dan, in sicer proti odškodnini 4 h; ona, ki so prišla iz Cerkna, navadno tudi. Občinsko torbo je imel g. Iv. Gruden, kateri ima trafiko in prodajalno; tam imamo seveda zmeraj opravka, in tem potom smo dobivali prav redno pisma, časnike in vse drugo. Sedaj pa dobimo pismo čez teden; časnikov, kateri niso ljubi g. nuncu, pa še tedaj ne. Kadar jih dobimo, so že vsi zamazani, raztrgani in brez pasic.

Naša „Postmeistra“ t. j. Jereb v Otaležu in Zajc v Plužnjah sta tako oblastna gospoda, da menda mislita, da vse, kar pride po „novi pošti“, je že njihova lastnina. Izročita o pravem času le, če je naslovljenec v njihovi posebni milosti.

„Prim. lista“ dopisnik je pa za te „dobrote“ zapel „visoko pesem“ v slavo poštnemu ravnatelstvu v Trstu in otaleškemu „Mojzesu“.

No! čudno, da ni tudi velikega župana Cimala pohvalil?! On ima pač tudi dober kos zasluge za to, da smo dobili tako pošto, kakoršne si nismo želeli.

(Dalje v prilogi.)

»Naprej! Vsi skupaj! Enakomerno!« začuje se klic podpoveljnikov.

»Kvišku! Nad nje! Na pasje brate!«

In šli so. Da bi pa koral enakomerno in ne kazili reda, so jeli enoglasno moliti:

»Če-šče-na si Ma-ri-ja, mi-lo-sti pol-na, Gospod je s te-boj!«

In tako so korakali naprej. Šli so najemniki in domačini, kmetje iz Male Poljske in Velike Poljske in Šlezije, ki so pred to vojno zbežali v kraljevino, Mazurji izpod Elka, ki so všli Križarjem. Od kos in cepcev se je zjasnilo in razsvetlilo celo polje.

Tako so dospeli na odločeno mesto.

»Udari!« zakličejo podpoveljniki.

»Uh!«

In vsakteri vzdihne, kakor drvar, ki prvič zamahne s težko sekiro, potem pa so jeli sekati in podirati sovražnika, kolikor jim je dopuščala njihova moč.

Krič in bojni hrup pa se je razlegal do neba.

Kralj, ki se je s svojega vzvišenega mesta oziral po bitki, je razpošiljal na vse strani svoje glasnike, razdajal povelja, da je prišel že skoro ob glas, in ko je končno videl, da so se že vsi polki spustili v borbo, se je tudi sam pripravil na boj.

Njegovi dvorniki so ga pridržavali, bojé se za posvečeno osebo kraljevo. Žolava pograbi konja za vajeti, in dasi ga je kralj vdaril po roki, jih ni hotel izpustiti. Drugi pa mu zastopijo pot, proseč in zagotovljaje ga, da on s tem itak ne odloči bitke.

Med tem pa zapreti največja nevarnost kralju in vsemu njegovemu spremstvu.

Veliki mojster, po vzgledu onih Nemcev, ki so se po porazu Litevcev vrnili ter hoteli od strani napasti Poljake, je popeljal svojih šestnajst izbranih čet

nekoliko na stran, vsled česar so one morale korakati mimo griča, na katerem je stal Ladislav Jagiello.

Kraljevi ljudje se takoj zapazili nevarnost, toda umakniti se, niso imeli časa. Urno so zvali kraljev prapor, ob enem pa odjezdi kraljevi pisar Zbignjev iz Olešnice na svojem konju k najbližjemu praporu, ki se je bil baš pripravil, da pozdravi sovražnika, in kateremu je zapovedoval Mikolaj Kielbasa.

»Kralj je v nevarnosti! Na pomoč!« zakliče Zbignjev.

Ali Kielbasa, izgubivši poprej svojo čelado, dvigne svojo od znoja mokro in okrvavljeno kapo z glave, jo pokaže glasniku ter zakriči s srditim glasom:

»Glej, ali morda mi tukaj pasemo lenobo! Norec! Ali ne vidiš, da drvi na nas ta oblak, ki bi se sicer zakadil nad kralja? Pojdi od tod, ako ne, te prebodem z mečem.«

In ne mené se za to, s kom govori, steče zares ves besen nad glasnika, a ta, ko vidi, s kom ima opraviti, in da ima stari vojak prav, se urno vrne h kralju ter mu pove, kar je pravkar slišal.

Kraljevi stražniki pa obkolijo nalik steni svojega vladarja, da ga branijo s svojimi prsi. Toda kralj se ni dal zadržati, marveč se je vstopil v prvo vrsto. Nû, komaj so se postavili, so dospeli nemški prapori že tako blizu, da so se dali dobro razločiti grbi na križarskih ščitih. Pogled na njih je zamogel prestrašiti tudi najhrabrejša srca, kajti to je bil izbran cvet nemškega viteštva. Obdani s sijajnimi oklepi, sedeči na vojaških konjih in še povsem čili, nevtrujeni od boja, katerega se doslej še niso vdeležili, so šli nalik nevihti s plapolajočimi prapori, a sam veliki mojster je jezdil pred njimi v svojem belem, širokem plašču ki je bil podoben krilom velikega orla.

Veliki mojster pusti na strani kraljevo spremstvo

ter zdrvi v najupornejšo bitko, ne zmené se za peščico vitezov na nizkem griču, med katerimi ni slutil, niti spoznal samega kralja! Toda iz jedne čete se odtrga orjaški Nemec, ki je bodisi spoznal Jagiella, ali ga je privabil k sebi kraljev srbrni oklep, ali pa se je hotel skazati s posebnim junaštvom, nameri kopje ter naravna konja naravnost nad kralja.

Kralj spodbode konja z ostrogami in zdrvi proti njemu poprej, predno so ga mogli pridržati. In bila bi se brez dvoma pobila na smrt, ako bi ne bilo mladega kraljevega tajnika Zbignjeva iz Olešnice, ki je bil takisto veščak v bojnem poslu, kakor v latinskem jeziku. Držé v ročah zlomljeno kopje, prijezdi Zbignjev od strani k Nemcu, ga oplazi z njim ter vdari po glavi, da mu čelada pade na tla. »V tem hipu ga vdari sam kralj z mečem po odkritem čelu in ga tako lastnoročno ubije.«

»Tako je poginil slavni nemški vitez Dipold Kieritz von Dieber. Njegovega konja je vjel knez Jamont, on sam pa je ležal smrtno ranjen na tleh pod svojim leskečim se oklepom in s pozlačenim pasom. Oči so se mu prevlekale z mreno, noge so še za trenutek kopale po tleh, dokler mu največja človeška pomirjevalka — smrt — ni pokrila s temo glave in ga pomirila za vedno.

Vitezi izpod njegovega prapora so privreli, da mačtujejo smrt svojega tovariša, toda sam veliki mojster jim zastopi pot, kliče: »Herum! Herum!«, na kar jih popelje tjekaj, kjer bi se imela odločiti usoda tega krvavega dne, v glavno bitko.

Med tem se pripeti nekaj čudnega. Mikolaj Kielbasa, ki je bil najbliže, spozna res sovražnika, toda radi prahu ga niso spoznale druge poljske čete, in v mislih, da se Litvinci vračajo v boj, mu ne pohitú nasproti.

Slavno poštno ravnateljstvo naj bi bilo vendar gledalo na to, da bi bilo vstreženo vsem, ne le par osebam. Za plačo, katero bi dobival „Mojzes“, bi bilo lahko dobilo in nastavilo sposobnega pismonošo. Take imajo n. pr. v našem okraju Novake, Bukovo, itd. Pisma oddajajo po vseh vaseh vsak drugi dan. Tako bi bilo lahko tudi pri nas, in občinstvo bi bilo zadovoljno.

Domače in razne novice.

Umrla je dne 18. t. m. v Ajdovščini g. Terezija Krajnik, rojena Verdikon, mati g. Ivana Krajnika, bivšega nadučitelja v Podmencu in sedanjega šolskega vodje pri Sv. Emi na Štajerskem, ter g. Franje Krajnikove, učiteljice v Ajdovščini. Pogreb je bil ponedeljek ob 6. uri zvečer. Pokojnica je dosegla starost 66 let. Naše sožalje!

Umrla je na Reki gospa Lucija Holc, rojena Sgolia, soproga g. Vatroslava Holca, uradnika banke „Slavije“. Naše sožalje!

Učiteljska imenovanja v sežanskem okraju. — Stalno so nameščeni: Martin Furlan iz Vojsčice ravnotam, Milan Vovk iz Gabrovice v Pliskovici, Andrej Rojec iz Štjaka v Rodiku, Josip Šinigoj iz Koprive v Brancu, Cilka Katnik iz Dutovelj v Nabrežini, Helena Jerman iz Gorjanskega v Zgoniku, Helena Škerbic iz Kostanjevice v Pliskovici; začasno: Ivan Benko iz Kazelj v Štjaku, Alojzij Bekar iz Rodika v Kazljah, Franja Orel iz Avbera v Gorjanskem, Franja Ličar iz Pliskovice v Kostanjevici, Anica Debenjak iz Povirja v Sežani, Ciril Valentič iz Postojne v Koprivi. Učiteljski kandidati: Anton Mervic v Povirju, Ferdinand Kenda v Avberu, Henrik Legiša v Gabrovici in Fran Živec v Dutovljah.

„Pevsko in glasbeno društvo“ naznanja vsem onim gg. članom, kateri se udeležijo pesizleta z „Goriškim Sokolom“ ter sodelujejo pri veselici „Bralnega in pevskega društva“ na Trnovem, da je odhod jutri točno ob 5. uri zjutraj. Zbirališče na Katarinijevem trgu. Za točnost in obilno udeležbo vabi odbor.

Pešizlet „Gor. Sokola“ na Trnovo. — Opozarjamo brate Sokole na jutrišnji pešizlet na Trnovo. Odhod bo točno ob 5. uri zjutraj. Zbirališče je na Katarinijevem trgu, kjer naj se zberejo bratje „Sokoli“ najmanj pol ure pred odhodom. Danes zvečer ob 8½ uri se vrše redovne vaje v telovadnici (ulica sv. Antona). Vsi udeležniki pesizleta se prosijo, da prisostvujejo redovnim vajam.

Na svidenje na Katarinijevem trgu. Odbor.

Prilrajte veselice! — Ta klic v „Soci“, kateri smo poslali na naslov rodoljubov po deželi, je zbudil gospodo okoli „Prim. Lista“ tako, da so začeli pisati kar članke, v katerih se poslužujejo že s početka nepoštenih sredstev proti nam. Ti svetniki

trdijo, da je našo opazko, da imajo ljudske veselice tudi namen, čuvati ljudi pred vplivom klerikalizma, razumeti tako, da veselice, katere napravljajo naprednjaki, imajo namen ljudstvo odtujiti veri in pravosti.... Kaj takega more zapisati le izprijen človek, kateremu je vseeno, ako laže, namesto da bi govoril resnico. Klerikalizem je vse kaj drugega nego vera in pravost, da klerikalizem stoji prav v nasprotju z vero in pravostjo, ali prav zato se ni čuditi drznosti v „Prim. Listu“, da se identifikuje klerikalizem z vero in pravostjo. Klerikalizem izrablja vero v nečedne politiske in osebne svrhe, in kjer je klerikalizem doma, tam navadno ni pravosti. Dokazov za to smo tekom časa navedli že nebroj.

Veselice s petjem in igro vplivajo blagodejno na mladino, in taka lepo vspela kmetska veselica zapusti za seboj lepe spomine in ugoden moralen vspeh. Kdor je prisostvoval že večkrat takim veselicam ter gledal ljudstvu v dušo, tisti vé ceniti vrednost takih veselici. To je glavni del in namen veselice. Ako pa se potem mladina tudi zasuče, kaj dé to? Ples je tako ukoreninjen v ljudstvu, da se ga ne da odpraviti kar čez noč, pa če bi ga hotel kedo še tako rad odpraviti. Ali ni torej pametnejše, da se pusti mladino porajati, pri tem pa se tudi lahko pazi, da se ne pripeti, nič nevsenege. Tam, kjer je mladina ukazeljna, kjer se čita ter zabava po bralnih društvih, kjer se prirejajo lepe veselice, tam skonečavajo plesi vselej brez nevsenege, kako zgago delajo le klerikalni divjaki, poboji pa so doma tam, kjer je mladina, vsasih tudi po zaslugi gg. nunccev, odtujena vsakemu izobraževanju. Ples je bil in bo. Naše veselice imajo namen vplivati blagodejno na mladino, in ako vidite kje kako lepo veselico, nad kakršnimi se spodtika „Prismojenec“, smete biti že naprej prepričani, da na plesu za tisto veselico se ne pripeti nič hudega. Izobraževati je treba mladino, navajati jo k dobremu in plemenitemu, potem bo dobra povsodi. Laž, grda laž, kakoršne je sposoben le „Prismojenec“, je trditve, da je glavna točka našim veselicam javni ples. Hudobec pri „Prim. Listu“ si je to izmislil, da ima toliko širše polje za laž in obrekovanje.... Sicer pa naj „Prim. List“ le lepo moči o plesih. Dokler bo slov. klerikalna gospoda v Gorici plesala v prepovedanem času, v postu, kakor se je že pripetilo, na kar pa je „Prim. List“ previdno molčal, čeprav smo ga prijeli, dotlej naj drži jezik za zobmi glede plesov. Rojčevi fantje v Biljah tudi plešejo, in nedavno temu smo bili povedali, kako so nekoga povodom onega plesa potolkli, ali „Prim. List“ je trdovratno molčal. Na „katoliški podlagi“ se sme plesati, le napredna mladina ne bi smela zasukati pete!

„Prismojenca“ jezi, da na Vipavskem klerikalno seme ne gre v klasje tako, kakor so mislili, zato pa bruhaj okoli sebe ter piše proti veselicam. Nô, mi mu povemo, da bodo še letos prav lepe veselice na Vipavskem, pa

če si izlije radi tega „Prismojenec“ vso svojo strupeno žolč.

Proti takim neumnostim, kakor so jo vprizorili v Dornbergu, se mora bojevati vsak pameten človek, komur je mar, da ljudstvo ne poneumni ter postane fanatizovano, na kar ni za nobeno pravo rabo več, ker je le privesek farovžu in tava zbegano in zmesano okoli.

Klerikalci hočejo tudi potem veselice poneumnevat naše ljudstvo, dajmo jim mi proti s tem, da prirejamo lepe, podučne veselice!

Vodovodno vprašanje v Gorici se čudovito razvija, toda ne v tem pogledu, da bi prisli kmalu do dobre pitne vode, katere tako potrebujemo, marveč kregajo se med seboj in očitajo si celo — korupcijo. Po tukajšnjih laskih listih se bje živahna polemika, ki se dotika načrta za napeljavo vodovoda iz Mrzleka, kateri je predložila dunajska tvrdka Kurz & C., in pa nazora, da se mora razpisati dražba ter šele potem iste oddati delo, ne pa tebi nič meni nič sprejeti načrt omenjene tvrdke. Prvotno so bili vsi tega mnenja, da treba razpisati dražbo, potem ko je prišel inženir te tvrdke v Gorico, pa so začeli govoriti po „Gazzettinu“ in „Corrieru“, da se je ozirati kar na tvrdko Kurz & C., ker je znana glede vodovodnih del. Nastala je ostra polemika, in govorilo se je med Lah o podkupovanju, da se dela javno mnenje v prilog dunajski tvrdki. „Gazzettino“ pa je prijel na to mestnega inženirja, češ, da on dela proti tvrdki Kurz & C. iz tega vzroka: po pogodbi med njim in magistratom mu pritiče vodstvo vseh večjih del in pa nekaj procentov dobi. Na to je inženir opozoril inženirja tvrdke, ki pa ni hotela prevzeti take obveze, kakoršna je hotel mestni inženir! Radi tega da dela proti njej. Tako smo čitali v „Gazzettinu“. Mestni inženir je zahteval radi tega od župana proti sebi proiskavo.

Nô, lepe reči! Da vodovoda bržčas, kakor se vidi, ne pridemo še kmalu. Župan je sicer obljubil, da mora biti to vprašanje do novega leta rešeno, ali kdo mu verjame to! Sinoči sta interpellirala v seji obč. sveta inž. Bonavia in Batistič župana radi tega, ker piše mestni inženir Bresadola žaljivo za nju v „Eco“ glede na ponudbo tvrdke Kurz & C. ter jima odreka pravico soditi o tej reči.

Pospeševanje obrti. — Po inicijativi trgovske in obrtne zbornice se ustanovi zavod za pospeševanje obrti ter je že razpisano mesto ravnatelja. Za pospeševanje zlasti male obrti je pri nas jako mnogo ugodnega polja za delo. Zato je pozdravljati korak, ki vodi v nov zavod za pospeševanje obrti v naši deželi. Samo nekaj je, in to je poglavito, kar nam ne daje preveč upanja, da bi ta zavod vršil svojo nalogo vsestransko prav in nepristransko. Naša trgovska in obrtna zbornica je preveč laška; zato se bržčas ne motimo, ako mislimo, da se bo potem tega zavoda pospeševala mala obrt v prilog Lahom, in ne pa tudi tako v prilog

Slovencem. Želimo, da bi se motili, ker enostransko postopanje bi nikakor ne bilo opravičljivo in bi bilo naravnost v nasprotju z naslovom zavoda. Želimo, da se potem tega zavoda res pospešuje mala obrt povsem nepristransko. Naše obrtnike opozarjamo na ta novi zavod.

Zavod za pospeševanje obrti. — Tukajšnja trgovska in obrtna zbornica razpisuje mesto ravnatelja za novi zavod za pospeševanje obrti, kateri se ima v kratkem oživotvoriti. Plača ravnatelju je določena za sedaj na 3300 K.

Prošnje je vlagati do 30. septembra t. l. pri tukajšnji trgovski in obrtni zbornici ter jim je priložiti dokumente za sposobnost za tako mesto, dokaze o študijah in o praktičnem službovanju, jezikovne zmožnosti ter poznavanje obrti.

Le klerikalce izbiraajo. — V kuratorij deželne hipotekne banke so izbrali poslanca Lapanjo in Bolka, kar pomeni toliko, kakor da nismo zastopani v kuratoriju tega važnega zavoda. Lah bi so prebrisani ter izbirajo le pri klerikalcih, češ s tem je vstreženo klerikalni stranki in pa laski tudi, kateri prihajajo jako prav slov. klerikalni štati.

Sedaj čujemo, da pride v zavod za pospeševanje obrti od strani Slovencev tudi slavnoznani župan lokavski, Vidmar. Mož ne tiče na to mesto, k večjemu v kak zavod za pospeševanje hazardnih iger!

Is Vrtojbo nam pišejo o najnovejši vesti, da so dočakali končno; da se je župan predramil iz 5-letnega spanja ter sklical nove občinske volitve, katere bodo dne 27. — 28. t. m. za 3. volilni razred, in 29. t. m. predpolodne za drugi, popoldne pa za prvi volilni razred. Dopisnik pravi: „Pa naj reče kdo, da ni to pridnost, pripravljati se samo 1½ leta po pretekli dobi, da se skličejo volitve. Ako je še kdo sposoben tako dolgo za nos voditi tri kat. občine, kakor naš župan, ta je vreden, da dobi križ na hrbet za zasluge.“ — Dâ. —

Odkupne obravnave v zagotavljenju užitnine. — Ces. kr. finančno ravnateljstvo v Trstu je odredilo z odloki od dne 21. julija 1903. št. 27116, 27117, 27118, 27119 in 27120 uvedenje odkupnih obravnav glede zagotavljenja užitnine na vino v spodaj imenovanih užitnin-kih okrajih za leto 1904, odnosno s tajnim podaljšanjem za leto 1905 in 1906, radi česa se bodo vršile odkupne obravnave s strankami, podvrženimi užitnini okrajev: Goriška okolica, Tolmin, Kobarid, Cerkno in Bovec na spodaj navedenih dneh ob 10. uri predp. na podlagi fiskalne cene, navedene v popisu. Sklenitev odkupne pogodbe je navezana na pogoje, da bo na obravnava do 11. ure predpolodne zastopana večina užitnini podvrženih strank, toliko glede njih števila, kolikor glede njih obsežnega prometa; v nasprotnem slučaju se zaključijo obravnave kakor brezuspešne. Zastopniki odošnih interesentov na teh obrav-

Prvi zdrvi proti velikemu mojstru, ki je jezdil spredaj, Dobek iz Olešnice, ker ga je spoznal po plašču, po ščitu in po velikem relikvijaru, katerega je nosil na prsih, na oklepu. Toda poljski vitez si ni drznil vdariti s kopjem po relikvijaru, dasi je velikega mojstra značno nadkriljeval s svojo močjo, in veliki mojster mu odbije meč na stran ter mu rani nekoliko konja, na kar odjezdita vsak k svojim.

»Nemci! Sami veliki mojster!« zakliče Dovbek.

Poljski prapori se na to premaknejo s svojega mesta ter odjezdijo v največji naglici na sovražnika. Prvi navali nanj s svojimi Mikolaj Kielbasa, in borba se prične znovič.

Nô, bodisi da vitežstvo iz helmskega kraja, med katerimi je bilo dokaj vitezov poljske krvi, ni vdarilo dovolj pogumno, bodisi, da ničesar več ni moglo vstaviti poljskega navala — ni dosegel ta nemški napad onega vspeha, kakor ga je bil pričakoval veliki mojster. Zdelo se mu je, da bo to poslednji udarec, ki ga zada poljski moči, med tem pa se je kmalu prepričal, da napadajo Poljaki, da gredo naprej ter bijejo, sekaajo in obkoljujejo njegov oddalek, in da njegovi vitezi se le branijo, ne pa napadajo.

Zaman jih je spodbadal z grmečim glasom, in zaman jih z golim mečem podil v boj. Oni so se zares branili, branili se hrabro, toda v tem boju ni bilo več one vneme, ki vodi vojake k zmagi, katere so bila prevzeta poljska srca. V polomljenih oklepih, posuti z ranami, oblit s krvjo, s polomljenim orožjem in brez sape v prsih so vdarjali poljski vitezi na najgostejše tolpe Nemcev, ki so vstavljali svoje konje ter se ozirali nazaj, kakor bi hoteli videti, če se mar že niso zaprle železne klešče, s katerimi so jih poljski vitezi čimdalje bolj obkoljevali, sicer počasi, toda ne-

prestano, kakor bi hoteli zbežati iz tega zlokobnega kroga.

Med tem se jame semkaj od gozda razlegati nov krič. Ondi je peljal Zindram in spustil kmete v boj. Kmalu so zažvenkljale po železnih oklepih ostre kose in okovani cepci, in mrliči jamejo v čimdalje večjem številu padati na tla. Kri je lila v potokih na po-teptano zemljo in bitka se vname znovič z jednim velikim plamenom. Nemci so spoznali, da samo v meču tičij njihova rešitev, zato so se jeli obupno braniti.

In tako so se borili nekaj časa v negotovosti, na katero stran se nakloni zmaga, dokler se ne dvigne nakrat s tal silen prah na desni strani bitke.

»Litvinci se vračajo,« zakličejo radostni glasovi poljski.

In uganili so. Litvinci, katere je bilo lože razgnati nego premagati, so se vračali v boj ter jezdili nalik vetru na svojih urnih in lahkih honjih.

Nekateri Lomturji, njim na čelu Werner von Tetlingen, priskočijo k velikemu mojstru.

»Reši se, gospod!« mu zakliče z obledelimi ustnicami komtur Elblong. »Reši sebe in naš red, dokler nas popolnoma ne obkoljijo.«

Toda vitežki Ulrik ga tožno pogleda in dvignivši roko k nebu, zakliče:

»Ne daj Bog, da bi jaz zapustil to polje, na katerem je padlo toliko junakov. Ne daj Bog!«

In ko je zaklical svojim ljudem, naj gredo za njim, je odjezdil v središče bitke. Med tem pridrve Litvinci in nastane taka zmešnjava, da človeško oko ni moglo razločiti ničesar.

Veliki mojster, vdarjen z ostrino litevske sulice v usta in ranjen dvakrat v lice, je še odbijal nekaj časa z oslabiljeno desnico krepke vdarce, končno pa,

zadet z vilami v vrat, pade kakor posekan hrast na tla.

In v zverinske kože oblečeni bojovníki ga pokrijejo kakor mravlje.

Werner von Tetlingen se spusti z nekoliko četami v beg, a vse druge obkolji železen obroč kraljeve vojske. Bitka se spremeni v klanje in v tako nezasiščen poraz Križarjev, da mu je v zgodovini človeštva bilo le malo podobnih. Nikdar se tudi v času krščanstva od borbe Rimljanov z Goti ter Karola Martela z Arabci nista borili med seboj dve tako močni vojski. Toda sedaj je jedna od njih večinoma že ležala na tleh kakor žito, pokošeno s koso. Končno se podajo prapori, ki jih je bil sam veliki mojster pripeljal v boj. Helmski vitezi poskačejo s konj, v znamenje, da se podajo. Ves polk svetega Jurija, v katerem so služili tujezemski gostje, se uda zmagovalcem skupno s svojim poveljnikom.

Bitka pa je še trajala dalje, ker so mnogi križarski polki hoteli rajše umreti nego prositi milosti ali iti v sužnost. Nemci so se po svoji stari navadi postavili še nekekrat v ogromen kolobar ter se v njem branili tako, kakor se brani jata divjih mrjascev, kadar jih obkoljijo volkovi. Toda poljsko-litevski prstan je obkoljeval čimdalje tesneje ta krog, kakor kača stiska truplo bika. In znovič so se dvigale roke, vdarjali so cepci in žvenketale kose, sekali meči, zbadale sulice in sekale sekire. Naši so sekali Nemce, kakor bi podirali kak gozd, in oni so umirali molče, stojé nepremično, hrabro in neprestrašeno.

Nekateri so dvigali čelade, se poslavljali drug od drugega, in si dajali pred smrtjo poslednji poljub;

navah se morajo izkazati s pravnimi pooblastili, pri užitinskih okrajih:

Gorica okolica 3. septembra 1903. v Gorici, fiskalna cena na vino K 61.000, na meso 14.500, skupaj 75.500.

Tolmin 4. septembra 1903. v Tolminu, fiskalna cena na vino K 9600, na meso 3600, skupaj 13.200.

Kobarid 3. septembra 1903. v Kobaridu, fiskalna cena na vino K 7400, na meso 1600, skupaj 9000.

Cerkno 5. septembra 1903. v Cerknem, fiskalna cena na vino K 3200, na meso 720, skupaj 3920.

Bovec 2. septembra 1903. v Bovcu, fiskalna cena na vino K 4000, na meso 1460, skupaj 5460.

Druga železniška zveza s Trstom. — V četrti popoldne so se na Dunaju odprle ponudbe za gradnjo proge Hrušica-Jesenice-Bohinjska Bistrica (29¹/₂ kilom.) druge železniške zveze s Trstom. Predloženih je bilo 11 ponudb.

Ker je odprt tudi že konkurz za progo Prvatica-Trst, se v prihodnji jeseni prične delo že na vsej črti od Celovca do Trsta razun par kilometrov proge na Karavankah, ker se gradnja tega dela odda še le tedaj, ko bo rešeno vprašanje glede stranske veje do Celovca.

Predstava „Desetega brata“ v Dornbergu. — Po dolgem času se je vendar prislo do zaključka, da se bo v nedeljo, t. j. 30. t. m. igrala v Dornbergu velika Gové-karjeva narodna igra v petih dejanjih „Deseti brat“. Gotovo si marsikdo beli glavo z mislijo, kako je to mogoče? Mi pa smo prepričani, da premaga veselje in trdna volja tudi največje zapreke.

Taka igra se ni še predstavljala na Goriškem nikjer. Vsakdo, kdor ima kaj čuta, kaj ljubezni za narodno stvar, si želi gotovo enkrat ogledati kako narodno delo. In evo je 30. t. m. v Dornbergu. Igra „Deseti brat“ je popolnoma posneta iz narodnega življenja v polpreteklem času na Kranjskem. Jasno nam kaže razmere med kmetstvom in graščinskim stanom.

V igri je mnogo žalostnih, a še več veseljih prizorov, kakršnih se vidi dandanašnji po deželi še malo. Predstava traja približno dve uri, zato se ne bo pri vsporedu vrstilo mnogo drugih točk ali pa nič. Da bo lažji prihod ljudstvu iz gorenjih in dolenjih krajev lepe Vipavske doline, se je prosil poseben vlak, katerega urnik objavimo pravočasno.

Narodnjaki, ne glede strankarstva, potrudite se v obilnem številu v Dorberg dne 30. t. m. Duševnega vžitka bo gotovo dovolj za vsakega, bodisi gospod ali kmet! To vam zagotavlja veselilni odsek.

Strela in požar. — V sredo zvečer se je bila razlila nad Gorico in okoli strahanska nevihta. Vzdigavali so se oblaki prahu, lilo je kakor iz skafa. V ulici Macello je tresčilo v stanovanje mizarja Komela. Streha je švigala semtertje, šla potem na dvorišče, v

drugi so se vrgli slepo v bojni metež, kakor bi bili znoreli; tretji so se borili, kakor v snu, četrti se ubijali sami, zbadaje se s kratkimi meči, zopet drugi so metali od sebe svoje vratnike ter prosili svoje tovariše: »Zabodi!«

Poljska žilavost je razbila kmalu veliko kolo nekoliko manjših krdel, in sedaj je bil posameznim vitežom mnogo olajšan beg. Toda v tem razbitem krogu so se borili ljudje še vedno z največjim obupom.

Malokateri je pokleknil na tla ter prosil milosti, in ko je grozni napad Poljakov razpršil končno tudi manjše vrste, se niso hoteli posamezni vitezi več živiti udati v roke zmagovalcev. To je bil za križarski red in za vso zapadno vitežtvo dan največjega poraza, toda ob enem tudi največje slave. Pod orjaškim Arnoldom von Baden, katerega so obkoljili kmečki pešci, so ležali celi kupi poljskih mrličev, on pa močan in nepremagljiv, je stal nad njimi, kakor stoji mejnik, postavljen na višini. Kdorkoli se je približal njegovemu meču, je poginil, kakor bi bilo tresčilo vanj.

Končno prijezdi k njemu sam Zaviš Črni, Šulimčik, toda ko je videl viteza brez konja, ga ni hotel proti vitežkemu običaju napasti od zadej, zato je skočil takisto s konja ter mu zaklical od daleč:

»Obrni, Nemec, glavo in udaj se, ali pa se spo-
primeš z menoj.«

Arnold se obrne, spozna Zaviša po črnem oklepu in ščitu, ter si reče v duhu:

»Smrt prihaja, in moja ura je odbila, ker temu nihče ned uide živ. Toda ko bi ga premagal, bi si pridobil neumrljivo slavo in morda bi si rešil življenje.«

Po teh besedah skoči proti njemu in ona dva se srečata kakor dve nevihti na polju z mrliči pokritem.

kanal ter se potem izgubila blizu vodnjaka. Škoda je majhna.

V Taboru nad Dornbergom je tresčilo v neki hlev, ki se je unel in poleg stoječa hiša. K sreči se ni razširil požar še naokoli, nego je uničil le hlev in hišo.

Razstava goveje živine v Komnu. — Kmetijski odsek c. kr. kmetijskega društva v Gorici za okraj komenski v Komnu priredi v nedeljo, dne 6. septembra t. l., prvo razstavo goveje živine v Komnu. Živinorejci, spadajoči v sodnijski okraj komenski, so vabljeni, da prizenejo istega dne do 8. ure zjutraj vso svojo lepšo živino ne glede na starost ter da se nemudoma prijavijo pri kmetiskem odseku v Komnu, ali pa pri svojih županstvih, da se živino, namenjeno za razstavo, vpiše.

Razstava, kakoršne še ni bilo na Krasu in ki že sedaj vzbuja veliko zanimanje daleč na okrog, obeta biti splošno zanimiva in poučna.

Za to izvoljena komisija razdeli 18 denarnih in 18 častnih priznanj.

Otvoritev razstave bo ob 9. uri zjutraj.

Tunel pod Kestanjevico. — Dela napredujejo na obeh straneh, ter je prodrt na eni strani 17, na drugi 20 m. Na dan se napravi tunela za 3 m.

Obesila se je v svojem stanovanju v Podgori 46 letna Marija Simonetti, ki je trpela na neozdravljivi bolezni ter bila zadnji čas dolgo v bolnišnici.

Z revolverjem se je vstrelila, kakor poročajo iz Gradišca, komtesa Manzano iz Bračana. Njen mož je pred kratkim pobegnil, zapustivši dolgovi za 200.000 K. To je ženo spravilo v obup, da si je v svojem gradu vzela življenje.

Pred sodnijo so stali Matija in Jakob Brajkovič ter Matija Poropat iz Istre, stari okoli 20 let, češ, da so se hoteli odtegniti vojaški službi ter pobegniti v Ameriko. Prijeli so jih dne 18. t. m. v Krminu. Saboj so imeli vsak po 350 do 400 K, vozni red do Čikaga in jeden je imel tudi neko pismo na nekega sorojaka v Ameriki. Trdili so pred sodniki, da niso imeli namena, iti v Ameriko, marveč samo do laškega Vidma, kakor se je glasil vozni listek. Obsojeni so bili vsak na 14 dni zapora ter na globo 10 K.

Za babice. — S 1. okt. t. l. se otvori v Trstu na porodniški šoli praktično-teoretični tečaj v slovenskem jeziku. Prošnje za vstopjem je predložiti do 10. sept. pri pripadajoči politični oblasti.

Vozna zveza med Vipavo in Ajdovščino. — Gospod Matija Wasmeyer v Vipavi je dobil oblastveno dovoljenje, da sme prevažati ljudi v to prikladnih vozovih med Vipavo in železniško postajo Ajdovščino. Omnibusi bodo po štirikrat na dan vozili iz Vipave v Ajdovščino in nazaj. Voznina znaša za osebo po dnevu 80 st., zjutraj in zvečer pa 1 K 20 st.

Toda Zaviš je tako močno nadkriljeval vsakega, da so bili nesrečni stariši, katerih otroci so se morali spu-
stiti z njim v boj. Pod vdarcem njegovega meča je počil v Marburgu skovani ščit, razletela se je njegova
jeklena čelada kakor glinast lončič, in hrabri Arnold je padel z razklano glavo na tla.

Henrik, čuhovski komtur, ta največji sovražnik poljskega plemena, ki je prisegel, da dá nositi dotlej dva meča pred seboj, dokler oba ne omadežuje s poljsko krvjo, je sedaj urno bežal z bojnega polja, kakor beži lisica iz kroga lovcev, kar mu zastopi pot Zbišek iz Bogdanca. Ko je videl komtur pred seboj povzdignjen meč, je zaklical: »Erbarme dich meiner!« ter od strahu sklenil roke. Mladi vitez je sicer čul njegovo prošnjo, ni pa mogel več pridržati roke; pač pa je nekoliko umaknil meč ter oplazil komturja po njegovih debelih ustnicah. Potem ga je izročil svojemu oroženoscu, ki mu je vrgel vrv na vrat in ga vlekel kakor vola tjekaj, kamor so vodili vse križarske sužnje.

Stari Matija je iskal na bojišču neprestano Kuna Lichtensteina, in Poljakom v vsem naklonjena usoda mu ga je dala končno v roke v goščavi, v kateri se je skrila peščica vitezov, bežečih iz poraza. Solnčni žarki, ki so se odbijali od njegova oklepa, so ga izdali njegovim sovražnikom. Vsi so se zgrudili na kolena in se udali preganjalcem; ko pa stari Matija izve, da je križarski veliki komtur med jetniki, da ga pripeljati pred se, in snevši si čelado, ga vpraša:

»Kuno Lichtenstein, ali me poznaš?«

Kuno naježi obrvi ter uprši svoj pogled v Matijevo lice, reče čez nekaj časa:

»Videl sem te na dvoru v Plocku.«

»Nikakor!« odvrne Matija, »videl si me že poprej.

Naš podlistek. — Z današnjo številko končali priobčevati zameniti zgodovinski roman v 4 delih „Križarji“ iz peresa poljskega pisatelja H. Sienkiewicza. — Da smo svoje cenj. naročnike s tem romanom popolnoma zadovoljili, o tem ne dvomimo. S prihodnjo številko pričnemo priobčevati nov podlistek, kateri naši naročniki gotovo z veseljem pozdravijo; priobčevati začnemo namreč znamenito delo slovečega francoskega pisatelja Dumas-a: Trije mušketirji.

Naročnikom „Slovanske knjižnice“ naznanjamo, da izide kmalu III. in IV. del zgodovinskega roma „Križarji“ iz peresa poljskega pisatelja H. Sienkiewicza. Veljal bode kot 121.—127. snopič, t. j. do vsotelega meseca avgusta tek. leta. Naročniki ga dobé za samih K 2-10 vin. po pošti, docim stane po knjižarski ceni K 2-30. Vse stiri dele „Križarjev“ dobé naročniki „Slov. knjižnice“ za borih kron 3-90. V knjigarnah pa se bodo prodajali celi „Križarji“ za kron 5-20. — Cenjene naročnike „Slov. knj.“ opozarjamo, da razposljemo konec „Križarjev“ le onim, kateri imajo plačano naročnino do sn. 127. in več. Da ne bode neotrebnih reklamacij, prosimo, da vsakdo pravočasno vpošlje zadržano naročnino.

Uprava „Slov. knjižnice“.

Zgubljeno — najdeno. — Dne 6. t. m. se je našla na Kornu jako stara črna denarnica s precejšnjo svoto denarja. Kdor je zgubil, se doslej še ni oglasil. Denarnica se nahaja na tukajšnjem glavarstvu pri policijskem oddelku. Kakor se da soditi iz drugih stvari v denarnici, jo je izgubil kak delavec iz goriske okolice.

Našli sta se tudi dve belezni knjižici, ki se glasita na ime Josip Cvetreznik iz Banjšic in Martin Žbogar. Dobita se istotako na tukajšnji policiji.

Odprti lekarni. — V nedeljo pop. bosta odprti v Gorici lekarni Pontonijeva in Kürnerjeva.

se odpravi z rednim uživanjem rogaške vode „Tempel“-ali „Styrla“-vrelca.

Razgled po svetu.

Srbija. — Nemški listi pišejo o Srbiji vse mogoče in nemogoče reči. V glavnem jim je do tega, diskreditovati Srbe, kar se dá, pri drugi Evropi, ter delati s tem tla nemškemu „Drangu“ proti Balkanu. Tudi o sedanjih razmerah v Srbiji pišejo na dolgo in široko ter lažejo in zavijajo, da je grdo. Te dni se je oglasil v „Novem Srbobranu“ v Zagrebu neki dopisnik iz Srbije, ki piše o sedanjih razmerah tako-le:

Dopisnik pravi, da bode doba kralja Milana in kralja Aleksandra zabeležena na večne čase s črnimi črkami v srbski povestnici. Dokler sta vladala ta dva, imeli so vso oblast v rokah najhujši vrage srbskega

imen, gospodarili so lopovi, a Srbstvo je plakalo. In tako se je dogodilo, da je značilo Aleksandrovo življenje smrt Srbije. In kdor se nad umorom zgraža, naj pomisli, da-li bi bilo bolje ubiti narod, da živi kralj, ali da pogine kralj, da ostane narod živ in zdrav? Poleg živega kralja Aleksandra ni mogla ostati zdrava in živa Srbija! Zato se je morala izvršiti operacija, zato je moral pasti Aleksander, da se domovina reši zla. Razume pa se, da se vse ono zlo, kar ga je zadal on in njegov oče Srbiji, ni moglo popraviti v eni noči. V to treba časa! Ali je bilo to do sedaj mogoče? Ne, ker se ni ustavnega stanja. Ustavno stanje pa ni mogoče brez skupščine, voljene po novi ustavi. Dokler se skupščina ne sestane, ne morejo nastopiti urejene razmere. Zato je do tega časa stanje v Srbiji, ker ga je provocirala revolucija, — revolucionarno. In ako se to vpoštevata, se mora vsakdo srbskemu rodoljubi naravnost diviti, da je v Srbiji tudi v dobi revolucionarne vlade mir in red, kakor boljši biti ne more.

Po prevratu dne 11. rožnika so častniki izročili vlado možem in narodu, ne pripradnikom ene politične stranke, ampak uglednim osebam vseh strank. V vlado so bili torej poklicani možje s celo nasprotnimi političnimi nazori. Ta vlada je bila dobra za tisti trenoteke, ne pa za nadaljno delovanje. Naj se pomisli, ali bi se mogla na Ogrskem držati le 24 ur vlada, v kateri bi sedeli Khuen, Banffy, Barabas, Ugron, Apponyi, Ferjervary! A v Srbiji se je taka vlada, v kateri so bili zastopniki najrazličnejših strank, vzdržala do danes. Da pa je sedaj odstopila, je popolnoma naravno in se to dejstvo ne more pripisovati kaki izvanredni krizi, kakor to trde Srbiji sovražni listi.

To je gotova resnica. Seveda želimo Srbiji, da skoro prebije razne krize ter krene na pota napredka in notranjega miru.

Vsi možje, ki so sedaj zasedli minister-ske stolce v Srbiji, so bili tudi nasprotniki Obrenovičev in so bili tudi udeleženi pri umoru kralja Aleksandra in kraljice Drage. Sedanji vojni minister je bil celo voditelj zarotnikov. Častniki, ki pri umoru niso bili udeleženi, so poslali kralju spomenico, v kateri zahtevajo, da naj odstavi zarotnike od njih sedanjih mest, sicer sami izstopijo iz armade. 300 častnikov se je izjavilo za podpis. Zarotniki pa očitajo kralju, da je nevlavljen. Kralj je vsled teh dogodkov baje silno nevoljen.

Macedonija. — Na dan sv. Elija t. j. 2. t. m. so izdali vsi slededeč tajno okrožnico: »Vsak neoženjen Macedonec je dolžan prijeti za orožje ter se pridružiti prostovoljcem, ker se ne maramo več omejiti na defenzivo, temuč bomo prešli k ofenzivi. Oženjeni možje smejo ostati pri svojih rodbinah, a so dolžni vstatiše podpirati s proviantom in vojnim materijalom. Kdor ne sluša teh naredb, bo ubit ali na smrt obsojen ter ne uide prej ali slej vojni usodi.« Neki du-

Videl si me v Krakovu, kjer sem te prosil za življenje svojega sinovca, ki je bil radi nepremišljenega napada na-te obsojen, da mora biti obglavljen. Takrat sem napravil obljubo Bogu in prisegel na svojo viteško čast, da te poiščem in se s teboj pobijem na smrt.

»Vem,« odvrne Lichtenstein in prezirno namrdno ustnice, dasi je ob enem grozno pobledel, »toda sedaj sem tvoj jetnik in ti bi se zelo osramotil, ko bi dvignil ná-me svoj meč.«

Matijevo lice se zlokobno zamrača ter postane podobno volku.

»Kuno Lichtenstein,« reče »jaz nočem dvigniti svojega meča na človeka brez orožja, toda pravim ti, č te dam obesiti kakor psa, ako mi odkloniš dvočoj.«

»Nú, pa naj se zgodi, ker ne more biti d. zakliče veliki komtur.

»Na smrt ali ne na sužnost!« ponovi še Matija.

»Na smrt!«

In čez trenutek se spoprimeata pred poljskimi in nemškimi vitezi. Kuno je bil mlajši in gibčnejši, vse-kako pa je Matija nadkriljeval svojega nasprotnika z močjo svojih rok in nog tako, da ga je hipoma podrl na tla in mu pokleknil na prsi.

Komturjeve oči zlezejo od strahu iz jamic.

»Usmili se me!« zajecelja, in pena se mu prikaže na ustnicah.

»Ne!« odvrne neizprosni Matija.

Nato nastavi svojo »mizerikordijo« na nasprotnikov vrat ter ga dvakrat zabode. Kuno grozno zahrope in kri mu curkoma privre iz ust. Telo se mu jame zvijati v smrtni borbi, na kar se nategne, in velika pomirjevalka vitezov ga pomiri za vedno.

najski list je imel razgovor z nekim uglednim Macedoncem, ki je rekel, da Macedonci nečjeje Turke uničiti, niti se otrešiti sultanove vlade, temuč le hočejo zbuditi velesile, ki hočejo na vsak način ohraniti na Balkanu status quo. Vstasi so morali prijeti za dinamit, ker nimajo armade, da bi jo postavili proti turški vojski, in ni izključeno, da se bodo zatekli še k hujšim sredstvom, kakor je zastrupljanje studencev i. dr. Zeleniku so vstasi napadli železnico, ko so se po njej peljali turški vojaki. Vojaki so se maščevali nad železniskimi uslužbenci ter štiri ubili. Bolgarska spomenica je napravila na velesile najboljši vtis, ker niti ne zahteva pošredovanja velesil, temuč le slika položaj, kakršen je. In kneza ni doma, najbrže niti ne ve za spomenico. V Peterburgu smatrajo kneza za mrtvega moža. Činkovičev glasilo „Praporce“ piše: „Odkar je naš knez tako v skrbi za svoje dragoceno življenje, da biva daleč od svoje dežele, se vrše dogodki, ki so za bolgarsko bodočnost največjega pomena. Le obžalovati se mora, da je knez zapustil mirno in veselo življenje ogrskega poročnika ter prišel k nam. Vse kaže, da dogodki v Macedoniji nikakor ne bodo čakali, da si bo naš bolni knez popravil svoje dragoceno zdravje v tujini.“

Boris Sarafov je pisal ravnateljstvu orijentalnih železnic vlijudo pismo, naznanil splošno vstajo ter prosil iz človekoljubnosti, naj se na vlake ne sprejemajo potniki, ker so vstasi primorani napadati železnice ter bi obžalovali, ako bi bilo pri tem nepotrebnih in nedolžnih žrtv. V Plovdivu so Turki vrgli bombo v hišo trgovca Gergikova, pri čemer so zletele tri osebe v zrak, med njimi tudi bolgarska učiteljica Karadijov.

O bolgarskem knezu Ferdinandu se porokuje, da je dogospodar, ter se ne vrne več v deželo. Ako pa bi se vendarle vrnil, bi mu bili dnevi šteti.

Proti madjarski zastavi. — Z ozirom na ponovno se krvave dogodbe v Zaprješću je ban grof Pejačević vsem velikim županom odposlal odredbo, da se ima na vseh železničnih postajah na Hrvatskem poleg hrvatske izveštati tudi madjarska zastava. Ban je na svoji palači na cesarjev rojstni dan izobesil poleg hrvatske tudi madjarsko zastavo, vsled česar je došlo do burnih demonstracij pred bansko palačo.

O izgrelih v Zaprješću poročajo nadalje, da je prišlo pred tamošnjo postajo nad 500 kmetov, ki so zahtevali odstranitev madjarske zastave. Poveljniki orožnikov je množico pozivljali, naj se razide, a ko se ista ni zmenila za njegov poziv, ukazal je na njo streljati. Neka žena je skrivaj splezala na streho postaje, a ravno ko je hotela odstraniti madjarsko zastavo, začeli so orožniki streljati na množico in to jo je tako prestrasilo, da je padla s strehe. Madjarska zastava je bila potem izobešana do 5. ure popoldne.

Bitka se spremeni v pravo klanje. Kdor se ni hotel udati, je poginil. V onem času je bilo na svetu mnogo bitek in bojov, toda nihče se še ni spominjal tako groznega poraza. Pod nogami velikega kralja ni padel le križarski red, marveč so popadali tudi vsi Nemci, ki so s svojim najboljšim vitežtvom pomagali tej tevtonski prednji straži, ki se je zadirala čimdalje globlje v slovansko telo.

Od sedemdeset belih plaščev, ki so vodili to germansko povodenj, jih je ostalo komaj petnajst. Na tisoče trupel je ležalo v večnem snu na krvavem bojišču.

Različni prapori, ki so še opoldne plapolali nad neizmerno križarsko vojsko, so padli v krvave, zmagujoče roke Poljakov. Niti jeden ni ostal, ali se rešil. Sedaj so jih metali poljski in litevski vitezi kralju Jagiellu pod noge, kateri je dvigal počez roke proti nebu, ter ponavljal z ganjenim glasom: „Bog je tako hotel!“ Predenj so pripeljali tudi odličnejše sužnje. Abdank Skarbek iz Gör je pripeljal češinskega kneza Kazimira, češki vitez Trocnovski obešniškega kneza Konrada, Predpelko Kropidlovski težko ranjenega Jurija Gersdorfa, ki je pod zastavo svetega Jurija zapovedoval vsem vitežkim gostom.

Dvaindvajset narodov je stalo v tej vojni križarskega reda proti Poljakom, in sedaj so kraljevi pisarji zapisovali sužnje, kateri so poklekili pred kralja ter so ga prosili milosti, da se proti odkupnini smejo vrniti domu.

Križarski armadi je bil s tem zadan konec. Poljaki so si osvojili ves križarski tabor in v njem neizmerno množico voz, naloženih z verigami za Poljake, ter z vinom, pripravljenim za veliko gostijo po zmagi.

Solnce se je nagibalo k zapadu. Iz oblakov se je vsul kratek, toda obilen dež, ki je ugonobil prah.

Tudi v zlatarskem okraju, kjer so te dni imele pricete nadomestna volitve v hrvatski sabor, je došlo do prelivanja krvi. Opozicijski volilci prisli so namreč oboženi na volišče, da bi preprečili volilne sleparije madjaronski volilni komisiji. Ko so hoteli orožniki kmetom zapreti pot na volišče, so jih kmeti napadli s kamenjem in orožniki so se morali umakniti. Pozneje pa so prisli orožniki na pomoč vojski, kateri so streljali na množico ter dva kmeta ubili, štiri težko in 13 njih lahko ranili.

V Kronjici in Bistrici so se po tem dogodku priredile burne demonstracije proti madjaronom. V Kronjici so demonstranti napadli in vse uničili v hiši madjarona Tavšica ter istotato v Bistrici v hiši madjarona Lusta.

V Zagrebu, Zaprješću in v zlatarskem okraju vlada silno razburjenje. Narod zahteva maščevanje za žrtve madjaronškega nasilstva. Ogorčenje proti banu Pejačeviću postaja vedno hujše in splošno nimenje je, da bo isti nadaljeval politiko grofa Khuena-Hedervarya.

Zadnje vesti iz Zagreba trdijo, da se na Hrvatskem ne bo več nikjer izobešala madjarska zastava.

Na kolodvoru v Zaprješću na Hrvatskem so razobesili na cesarjev rojstni dan poleg hrvatske tudi madjarsko zastavo, kar je izvalo odločno reakcijo od strani naroda. Kmetje so zahtevali, naj se madjarska zastava odstrani, a ker se tej zahtevi ni ustreglo, je došlo do vihrih demonstracij. Orožniki so streljali na demonstrante ter dva kmeta ubili, enega smrtno, dva težko in 20 njih lahko ranili. Izživanje z madjarsko zastavo nadaljuje se torej tudi pod novim banom, grofom Pejačevićem, ali hrvatski narod ne bo miroval prej, dokler ne preneha kršenje njegovih pravic in kravovo žaljenje njegovega narodnega ponosa.

O dohodu kralja Edvarda na Dunaj se poroča, da ulegne biti velike važnosti. Avstrijski cesar, ruski car in angleški kralj se takrat dogovore o skupnem postopanju glede razmer na Balkanu. Sestanek ima baje namen potolažiti Anglijo, ki nič kaj neče zapustiti Rusiji in Avstriji. Cesar Franc Jožef je obljubil, da kralju Edvardu vrne obisk prihodnje leto, ako bodo dopuščale razmere.

Nemška šola v Šklednju pri Trstu. Tržasko namestništvo je odobrilo premenjena pravila „Združenja za ustanovitev nemške šole v Šklednju“. S tem je zagotovljeno, da se otvori bržčas že v kratkem nemška šola v Šklednju pri Trstu!

Slovensko šolstvo v Trstu. — V torek je imela možka podružnica sv. Cirila in Metoda v Trstu svoj občni zbor. Iz tajnikovega poročila posnamemo, da je družba sv. Cirila in Metoda vzdrževala do sedaj pri sv. Jakobu v Trstu štirirazredno deško in dekliško ljudsko šolo, ter da se ta šola s prihodnjim šolskim letom razširi v petrazrednico. V preteklem šolskem letu obiskovalo je šolo 306 dečkov in 313 deklic. Če se pomisli, da steje St. Jakobski okraj Tržaski nad 30.000 prebivalcev, od katerih je nad ¼ Slovencev, potem si moremo misliti, koliko slovenskih otrok mora ostati brez domačega pouka, ker jih slovenska šola ne more toliko vsprejeti. Kje so pa otroci iz drugih mestnih

okrajev, kekor n. pr. iz Rocola, iz Kjadina, pri sv. Alojziju, iz Skorklje in iz Belvedera, v katerih okrajih tudi po večini prebivajo Slovenci!

Svojo mater razsekal. — Z Reke se poroča: Iz blaznice odpusteni 24-letni Jakob Ribarić iz Berloga, okraj Ogulin, je doma s sekiro pobil živino posestnika Novosela in mu zažgal hišo. Težko je ranil svojega očeta. Msti je bežala. Ribarić je letel za njo in je razsekal s sekiro. N-to je samnega sebe ubil.

Slov. akad. fer. društvo „Sava“. — Na I. rednem občnem zboru dne 18. avgusta 1903. je izvolilo akad. fer. društvo „Sava“ v Ljubljani sledeči odbor: predsednik cand. jur. Fran Kandare, podpreds.: stud. jur. Ernst Cham, tajnik: Alojzij Lavš, blagajnik: stud. tech. Ivo Tejkal, namestnika: stud. jur. Fr. Hubad in Mirko Triller, preglednika: stud. tech. Milan Lenarčič in cand. phil. Emil Vodeb.

Nova opera na slovenskem odru. — Uprava slovenskega gledališča v Ljubljani je vsprejela opero „Peter Svačić“ tržškega mlada komponista g. Josipa Mandića, sina dr. Fr. Mandića, ter so bo ista predstavljala v bodoči sezoni.

„Šac“ je kopal. — Franc Ojster, ki je že marsikaj „šac“ zasledil, pa še nobenega vzdignil, je kopal v petek po noči v gozdu na gradu v Ljubljani v potu svojega obraza in iskal po skritih zakladih. Bilo je o polnoči. Kopače se je v tihi noči slisalo na Karlovsko cesto in dva radovedneža sta poklicala policajca, da je šel z njima na grad. Po mačje so se plazili ti trije do prostora, od koder je prihajal glas. Ko so bili prav blizu, prižgal je policaj svetilko in razsvetlil prostor. Ojster se je tako prestrašil, kakor da bi bil sam hudi duh prišel po njega. Kar spregovoriti ni mogel. Ko se je spel ohrabril, ozmerjal je policajja in njegova spremljevalca, ker so ga motili, ko je bil v risu in tako preprečili, da ne bode mogel vzdigniti zaklada, ki je po njegovem mnenju in prepričanju na mestu v gozdu zakopan. Ves nevoljen je šel s policajem na Karlovsko cesto in je ves čas mrmral, kako da je bil spet nesrečen.

Šoli družbe sv. Cirila in Metodija v Vabregu (v Istri) je minister za bogoučastje in nauk podelil pravico javnosti. Šola je enorazredna.

Zaradi samomorov v italijanski armadi je izdal vojno minister Ottolenghi tajno okrožnico vsem vojskim oddelkom. V isti se naroča, naj ne bodo predstojniki z vojakom nikoli osorni ter naj ne opustijo pri obnavljanju z vojaštvom očetovskih čutil in dostojnega vedenja. Takih odredov bi potrebovali tudi v Avstriji!

Delavski nemiri na Ruskem. — Nemiri so se razširili že po vsem južnem delu velikega ruskega cesarstva. Ti nemiri imajo deloma politične, deloma socialne motive. Tako n. pr. v Kavkazu, ki je pravi Babilon vseh jezikov, protestirajo proti rusifikaciji odnotnih krajev, med tem ko socialisti protestirajo proti zastarelemu absolutističnemu sistemu. V krajih Baku, Batum, Tiflis, Odesa in drugih manjših mestih so stopili v štrajk delavci raznih obrti, posebno tovarnarski delavci, tudi mornarji, železničarji itd., in ti provzročajo potem poulčne nemire. Po nekaterih provincijah je daleč na okoli proglašeno obsedno stanje, vojaštvo je vedno pripravljeno, prišlo je že do krvavih spopadov med vojski in štrajkajočimi, ječe so že prenapolnjene.

Kralj, Vitold in Zindram iz Maškovic so hoteli baš oditi na bojišče, ko so jih donášati pred njih trupla padlih poveljnikov. Litvinci so prinesli na sulicah s krvjo in s prahom pokrito truplo velikega mojstra Ulrika von Juningen ter ga položili pred kralja, on pa je otožno vzdahnil in rekel:

„To je torej človek, ki si je še danes jutro mislil, da je večji od vseh kraljev na svetu.“

Na to mu jamejo kapati solze na lice; toda čez trenutke spregovori zopet:

„Ker pa je poginil kot hraber bojevnik, torej proslavimo njegovo hrabrost in mu oskrbimo krščanski pogreb.“

Na to zapove, naj se truplo skrbno umije v jazeru, čedno obleče, in dokler krsta ni izdelana, naj se pokrije z belim križarskim plaščem.

Med tem so mu donášali neprestano nove mrliče, katere so jetniki poznali. Prinesli so velikega komturja Kuno Lichtensteina z grozno prebodenim grlom ter križarskega maršala Fridrika Wallenroda, velikega upravnika grofa Alberta Schwarzbega, in glavnega blagajnika Tomaža Mercheima, in grofa von Wende, ki je padel pod roko Povale iz Tačeva, ter še nad šestdeset trupel znamenitih komturjev in bratov.

Ljudje so jih pokladali drugega do drugega, in oni so ležali kakor posekana debla z lici, belimi, kakor so bili njihovi plašči, z odprtimi steklenimi očmi, iz katerih je še neprestano odsevala jeza in strah.

Nad njihovimi glavami so vtaknili v tla osvojene zastave. Večerni vetrič jih je zvijal in razvijal, da so plapolale, kakor bi hotele zbuditi mrliče. V daljavi so bili videti v večerni zarji litevski oddelki, ki so vlačili zajete topove, katerih se v tej bitki prvič posluževali Križarji, s katerim pa niso prizadjali velike zgube zmagovalcem.

Na višini so se zbrali okrog kralja največji vitezi; dihali so globoko z utrujenimi prsi ter ogledovali zastave in mrliče, ležeče pri njihovih nogah, kakor gledajo vrnjene ženice požeto in povezano snopje na njivi. Težak je bil dan in strašen vspeh te košnje, toda evo, započel je velik božji radostni večer.

Neizmerna sreča je razjasnila lica vitezov; vsi

so spoznali, da je bil to večer, s katerim so se končale muke ne le tega dneva, marveč celih stoletij.

Ali kralj, dasi je dobro razumel velikost poraza, je vsekako le zamišljeno zrl pred se ter končno vprašal:

»Ali ves križarski red leži tukaj?«

Na to mu podkancelar Mikolaj, kateremu je bilo znano prerokovanje svete Brigite, odvrne:

»Napočil je čas, ko so jim polomljeni zobje in jim je odsekana desna roka!...«

Na to dvigne roko ter jame blagoslovljati z znamenjem sv. križa ne le one, ki so ležali najbližje, marveč vse bojno polje med Grunwaldom in Tannenbergom. V jasni večerni svetlobi in v od dežja očiščenem zraku se je dobro videlo ogromno krvavo bojišče, pokrito s polomljenimi sulicami, vilami in kosami, s kupi konjskih in človeških trupel, iz katerih so štrlele kvišku mrtve noge in roke... Žalostno polje smrti, pokrito z mnogimi tisoči mrtvih bojevnikov, se je raztegalo dalje nego je mogel segati človeški pogled.

Služabniki so dirjali po tem ogromnem pokopališču ter pobirali orožje in slačili oklepe s padlih borilcev.

V višini pod rudastim nebom pa je krožila jata vran, orlov in krokerjev, krokajoča in veseleča se obilne gostije.

Ali pod kraljevimi nogami ni ležal le red križarski, marveč tudi vsa nemška moč, ki je doslej nalik valu zalivala nesrečne slovanske pokrajine, na ta dan rešitve pa se je razbila ob poljske prsi.

Tebi, velika sveta minulost in tebi, žrtvovana kri, pa badi čast in slava na veke!

XXX.

Matija in Zbišek sta se vrnila v Bogdanec. Stari vitez je še dolgo živel, Zbišek pa je v popolni moški moči doživel oni srečen čas, ko je skozi jedna vrata v Marburgu odhajal križarski veliki mojster s solznimi očmi; skozi druga pa prihajal v mesto, na belu svojih polkov, poljski vojvoda, da v imenu kralja in kraljevine zasede to mesto in vajo pokrajino tjekaj do sinjih valov baltijskega morja.

Knjževnost.

Hrvatski školski muzej. — Njegov postanak i uredjenje. U Zagrebu 1903. Tako glasi 128 strani obsegajoča knjiga, ki jasno in natančno razkazuje, kako je nastal ter se uredil hrvatski školski muzej, kakor že pravi naslov.

Wilhelmov obliž.

Ta obliž, ki se izdeluje izključno le v lekarni

Fraza Wilhelma

c. kr. dvornega zalagatelja
v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko

se rabi z dobrim vspehom v vsakem slučaju, ko se sploh rabi kak obliž. Posebno koristen pa je pri starih nevoljivih bolečinah, kakor pri kurjih očesih, roženici itd. Dotično bolno mesto se očisti, potem se obliž namaže na kos tofeta ali usnje in se nanje položi. Cena zavitku 80 vln. 12 zavitkov 7 kron, 5 desetov 30 kron. V znak pristnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (devet cerkva).

Dobiva se v vseh lekarnah.

Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatev direktno.

Štv. 61.

Dražbeni oklic.

Podpisani cestni odbor odda dne 1. septembra t. l. v uradu cestnega odbora v Podgori zgradbo dveh novih mosticev na okrajni cesti Kromberški, na ponudbeni dražbi od 10. do 11. ure dopoldne.

Ponudniki naj vlagajo svoje postavno pismeno kolekovane ponudbe, opremljene z 10% varščino na cestni odbor v Podgori do dne 31. avgusta t. l.

Nacrti in pogoji se lahko ogledajo v uradu cestnega odbora v Podgori.

Cestni odbor za goriško okolico.
V Podgori dne 14. avgusta 1903.

Nacelnik:

Klančič.

Oglas.

Semenj v Renčah, kateri je bil do sedaj 6. septembra vsakega leta, bode odslej dalje z dovoljenjem visokega c. kr. namestništva v Trstu vedno prvi pondeljek v septembru vsakega leta.

Županstvo v Renčah,

dne 10. avgusta 1903.

Župan: Merljak.

J. Zornik Gorica, Gosposka ulica šte. 7.

Priporočam toplo sorojkom svojo zalogo modnega blaga:

Za dame:

Krasne okraske za obleke, trakove, svilne zadnje novosti za bluze, pajčolane, pasove, predpasnike, rokavice, nogavice, dežnike, solčnike, bluze, čevlje, vse potrebščine za obleke, kakor: podloge, sukanec, svilo, gumbe, vezenje, saponke itd.

Za gospode:

Raznovrstno belo in barvano perilo najbolj vrste, jopice za hribovce, kolesarje, veslarje; zadnje i ovratnic, ovratnikov,apestnic, nogavic, rokavic, hlačnikov, čepic, čevljev, dežnikov itd.

Opozorja

prečastite dame, na svojo veliko zalogo obče priznana najboljših modercev vsake cene.

Za birmance

in otroke: rokavice, nogavice, pajčolane vsake vrste, obleke, čepice, razno perilo.

Za slavnosti

in druge veselice; vsakovrstne narodne trakove, kojim preskrbi na zahtevo vsakovrstne napise.

Cene brez vsake konkurence.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5 %. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vkupljibe po 5 1/2 %, na varščino ali zastavo 6 %, na menice 6 %, s 1/2 % uradnino. Glavni deleži koncem leta 5 1/2 %.

Stanje 31. dec. 1902. (v kronah): Članov 1853 z deleži K = 129.026. — Hranilne vloge 1.479.006-70. — Posojila 1.443.030-10 — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 68.050.90.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanje trgovino pohištva trvdke

Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza

vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerne.

Delo je lično ter dobro osušeno.

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča tovarna stolov Fran Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imeteljem in predstojnikom zavodov in sol, krmarjem in kavarnarjem, ravnatelstvom uradov, gg. brivcem itd.

natančno in trpežno izdelane stole, fotelja, vrtno stole, gugalnike, naslonjače itd. itd.

Blago je izdelano iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni barvi imitirano.

Največja izbira stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trstovine.

Na željo pošlje trvdka najnovejšo obširne cenike z nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastoj in franko.

Naročevalcem na debelo se dovoli znaten popust.

Christofle & Co.

c. in kr. dvorni založniki

Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Težko posrebrnjeno

namizno orodje in posodje vseh vrst (žlice, vilice, noži itd.)

Pripoznani najboljši izdelki izredne trpežnosti.

Največja izbira najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje izvirnosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime Christofle.

Naznanilo.

Podpisani naznanjam slavn. občinstvu, da imam razun pekarije v Gorici v Rastelju št. 29. tudi

ново pekarijo v Kanalu na glavnem trgu.

Priporočam domačinom ter rojakom po soški dolini vedno sveži kruh vsake vrste. Nadalje sprejemam tudi od zasebnikov kruh v peko, katerega spečem po ugodnih cenah. Imam tudi zalogo moke raznih vrst, po ugodnih cenah.

Jožef Valentincič,

pekovski mojster v Gorici in v Kanalu.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Rastelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nilij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetlinjce. — Rožni vencl. — Mašne knjižice.

Višna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce pejmih s in trgih ter na deželi. 2 35 8

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 5

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzore.

Cene zmerne. Poštovalne poštene.

Karol Draščik.

pekovski mojster in sladčicar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidn. postrežbo po jako zmernih cenah.

Podpisani priporočam slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlinca v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po mernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici št. 1

v lastni hiši kjer je »Trgovska obrtna zadruga«

Odlikovana krojaška delavnica

Ant. Krašič

krojaški mojster v Vrtni ulici šte. 26.

Priporoča se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Ima bogato zalogo vsakovrstnega blaga za vse letne čase in vsak stan. Gotove obleke lastnega izdelka kakor tudi površne suknje itd. Cene zmerne.

Ravnokar mi je dospelo sveže raznovrstno blago za nastopno pomladno sezono.

Izdelke iz lastnega blaga jamčim!

Rimske toplice v Trzinu

(Monfalcone)

in blatne kopelji

priporočane po najboljših zdravnikih proti bolečinam v bedrih, revmatizmu, ženskim boleznim itd. itd.

Dopolnilno zdravljenje: z elektriciteto, tako zvano »tremolaterapia in masažo«. Posvetovalni zdravnik dr. G. pl. Camti.

Zahtevajte

moj ilustrovani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalnih predmetov, katerega pošilja zastoj in poštino preste

Hanns Konrad,

tvornica ur in eksportna hiša

Mos: št. 249. — (Česk.).

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Dobi se zastoj in franko v Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.

Elegantne zalepke za

„Šaljivo pošto“

vedno v zalogi pri Iv. Bonaču v Ljubljani.

Cena 100 komadov K 3.-

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrti z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa poljsnita daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši Gospodskih ulicah šte. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder postuje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in obecnokoristne namene.